

2024 YEREL SEÇİM BEYANNAMELERİNDE ŞEFFAFLIK VE HESAP VEREBİLİRLİK

GİRİŞ

Siyasi partilerin yerel seçim beyannameleri, toplumun beklentilerine ve ihtiyaçlarına cevap verebilecek politika önerileri sunması bakımından büyük önem taşımaktadır. Partilerin hangi ilkeler doğrultusunda hangi politikaları izleyeceği ve neler yapacakları ile ilgili kısa ve öz bir çerçeve çizmesi açısından, özellikle yerel seçim dönemlerinde, oldukça kullanışlıdır.

Bu çalışmanın amacı, farklı siyasi partilerin yerel seçim beyannamelerini şeffaflık, dürüstlük, hesap verebilirlik, katılımcılığı artırma ve eşitlik adalet açılarından değerlendirmektir. Bu ilkeler, demokratik bir toplumun sağlıklı işleyişi için temel unsurlardır ve yerel yönetimlerin bu ilkeler doğrultusunda hareket etmesi demokrasi ve toplumsal güven açısından önemlidir.

Bu çalışma kapsamında Zafer Partisi'nin yerel seçim beyannamesine ulaşamadığı için değerlendirme dışında bırakılmıştır. Benzer şekilde MHP'nin seçim beyannamesine de ulaşamamış, ancak partinin 5 Şubat 2024 tarihli "Seçim Beyannamesi Takdim Toplantısı" basın açıklaması baz alınmıştır. Değerlendirme, 14 Mayıs 2023 milletvekili seçimlerinde oy oranı %1'in üzerinde olan ve seçime kendi logosu ile giren siyasi partilerle, yani AK Parti, CHP, MHP, İYİ Parti, DEM Parti, Yeniden Refah Partisi ve TİP ile sınırlı tutulmuştur. Partilerin itiraz ve düzeltme talepleri olması durumunda değerlendirilecek ve varsa gerekli düzeltmeler yapılacaktır.

Her bir siyasi partinin beyannamesi, belirli ilkeler doğrultusunda değerlendirilmiş ve bu değerlendirme, her bir partinin şeffaflık, dürüstlük, hesap verebilirlik, katılımcılığı artırma ve eşitlik adalet konularındaki politika taahhütlerinin ne ölçüde detaylı olduğunu ve uygulanabilir olduğunu kısaca ortaya koymaktadır. Bu değerlendirme seçmenlere, siyasi partilerin taahhütlerini daha iyi anlama ve değerlendirme fırsatı sunmayı amaçlamaktadır.

Ak Parti Yerel Seçim Beyannamesi

1 Şeffaflık Taahhütleri

- Beynamede şeffaflıkla ilgili taahhüt edilen politikalar ayrı bir başlık altında, detaylı bir biçimde sunulmuştur. Ancak karar alma süreçlerinin kamuoyuna açıklığına dair önemli uygulamaların sıklığı ve kapsamı yeterli ölçüde belirtilmemiştir.
- Belediye bütçesine ilişkin verilerin ve harcama bilgilerinin kamuoyuyla paylaşılma sıklığı ve erişilebilirliği ile ilgili net bir bilgi sunulmamıştır.

2 Dürüstlük ve İtibar

- Beynamede yolsuzlukla mücadele politikaları belirtilmemiştir.
- Belediye çalışanlarına yönelik etik kod ve davranış kurallarının oluşturulması ve uyumun izlenmesi ile ilgili bilgi verilmemiştir.

3 Hesap Verebilirlik Mekanizmaları

- Beynamede belediye başkanlarının mal varlığını açıklaması ve bu açıklamaların sıklığına dair bilgi sunulmamıştır.
- Vatandaşların belediye yönetimine yönelik şikayetlerinin alınması için yeni teknolojiler kullanılacağı belirtilmiştir.

4 Katılımcılığı Artırma Politikaları

- Beynamede kent konseylerinin güçlendirileceği ve katılımcılığın karar alma, hizmet verme, politika yapmak ve uygulama süreçlerinde artırılacağı belirtilmiştir.
- Vatandaşların belediye karar alma süreçlerine katılımını sağlayan dijital platformların yaygınlaştırılacağı belirtilmiştir.

5 Eşitlik ve Adalet Politikaları

- Beynamede belediye politikalarının eşitliği teşvik edip etmediğine dair detaylı bilgi bulunmamakla birlikte kadınlar, gençler, engelliler ve yaşlılar ile ilgili politika önerileri sunulmuştur.
- Dezavantajlı gruplara yönelik yapılan yardım ve destek programlarının kapsamı sunulmuştur ancak kontrol mekanizmaları ve etkinliğinin ölçülmesine dair bir bilgiye rastlanılmamıştır.

AK Parti'nin yerel seçim beyannamesinde şeffaflık, dürüstlük, hesap verebilirlik, katılımcılığı artırma ve eşitlik adalet politikaları konularında ayrı bir bölüm olması dikkate değerdir. Özellikle belirli politika alanlarında daha somut ve spesifik taahhütlerin sağlanması, hesap verebilirlik mekanizmalarının güçlendirilmesi ve taahhüt edilen maddelerin nasıl ölçüleceğine ve değerlendirileceğine dair bir yol haritası sunulması önemlidir.

CHP Yerel Seçim Bildirgesi ve Halkçı Belediyecilik Taahhütnameⁱⁱ

1 Şeffaflık Taahhütleri

- Bildirgede şeffaflıkla ilgili taahhüt edilen politikalar ayrı bir başlık altında sunulmuştur. Ancak karar alma süreçlerinin kamuoyuna açıklığına dair önemli uygulamaların sıklığı yeterli ölçüde belirtilmemiştir.
- Belediye bütçesine ilişkin verilerin ve harcama bilgilerinin kamuoyuyla her hesap dönemi sonu paylaşılacağı, meclis toplantılarının ve ihalelerin de canlı izlenebileceği belirtilmiştir.

2 Dürüstlük ve İtibar

- Bildirgede yolsuzlukla mücadele için taahhütler verilmiştir ancak detaylı bir yol haritası çizilmemiştir.
- Belediye çalışanlarına yönelik etik kod ve davranış kurallarının oluşturulması ve uyumun izlenmesi ile ilgili bilgi verilmemiştir.

3 Hesap Verebilirlik Mekanizmaları

- Bildirgede belediye başkanlarının mal varlığını açıklaması ve bu açıklamaların sıklığına dair bilgi sunulmamıştır ancak parti-nin Halkçı Belediyecilik Taahhütnameⁱⁱⁱ’nde mal varlığının her yıl sonu açıklanacağına dair bir taahhüt vardır.
- Vatandaşların belediye yönetimine yönelik şikayetlerinin alınması için yeni teknolojilerin kullanılacağı ve yüz yüze toplantılar ve buluşmalar planlanacağı belirtilmiştir.

Katılımcılığı Artırma Politikaları

- Bildirgede kent konseylerinin, yerel meclislerin ve planlama ajanslarının yaygınlaştırılacağı belirtilmiştir.
- Vatandaşların belediye karar alma süreçlerine katılımını sağlayan dijital platformların ve mahalle/semte forumlarının yaygınlaştırılacağı belirtilmiştir.

5 Eşitlik ve Adalet Politikaları

- Bildirgede belediye politikalarının eşitliği teşvik edeceği belirtilmiş, dezavantajlı gruplar ile ilgili politika önerileri sunulmuştur. Eşitlik Politika Belgesi ile bu politikalar ve taahhütler kayıt altına alınmıştır.
- Dezavantajlı gruplara yönelik yapılan yardım ve destek programlarının kapsamı sunulmuştur.

Bildirge ve taahhütnamede şeffaflık ve hesap verebilirlik adına detaylı maddeler olmakla birlikte karar alma süreçlerinin kamuoyuna açıklığı ve yolsuzlukla mücadele politikalarının detaylandırılması gerekmektedir. Bununla birlikte, katılımcılığı artırma politikalarının daha somut bir şekilde nasıl uygulanacağına dair detaylar ve dezavantajlı gruplara yönelik yardım programlarının detaylı açıklamaları belgeyi zenginleştirecektir. Özellikle taahhüt edilen maddelerin nasıl ölçüleceğine ve değerlendirileceğine dair bir yol haritası sunulması önemlidir.

MHP Yerel Seçim Beyannamesi^{iv}

1 Şeffaflık Taahhütleri

- Beynamede şeffaflıkla ilgili politikaların yer aldığı görülüyor. Örneğin, akıllı dijital şehirler konusunda vatandaşlara şehir yönetim bilgi sistemleri ile gerçekleştirilen uygulama ve yeniliklerin şeffaf bir şekilde sunulacağı belirtilmiş.
- Karar alma süreçlerinin kamuoyuna açıklığına dair detaylı bir bilgi verilmemiştir.

2 Dürüstlük ve İtibar

- Beynamede yolsuzlukla mücadele politikaları ve bu politikaların uygulanma şeklinin yer olmadığı görülmektedir. Detaylı bir açıklama ve bu politikaların nasıl izleneceğine dair bilgiler verilmemiştir.

3 Hesap Verebilirlik Mekanizmaları

- Belediye başkanlarının mal varlığını açıklaması ve bu açıklamaların sıklığına dair bilgi beynamede yer almamaktadır.
- Vatandaşların belediye yönetimine yönelik şikayetlerinin alınması ve bu şikayetlerin nasıl değerlendirileceği konusunda bir bilgi verilmemiştir.

4 Katılımcılığı Artırma Politikaları

- Mahalle meclisleri veya diğer katılımcılığı artırma mekanizmalarının kurulması ve sürecine dair bilgiler mevcuttur. Ancak vatandaşların belediye karar alma süreçlerine katılımını sağlayan platformlar ve halkın belediye politikaları hakkında görüş bildirme ve geri bildirim sağlama imkanları hakkında detaylı bilgi mevcut değildir.

5 Eşitlik ve Adalet Politikaları

- Beynamede eşitlik ve adaletle ilgili politikaların varlığı belirtilmiş ancak bu politikaların uygulanma şekli ve sonuçlarına dair detaylı bilgiler mevcut değildir. Dezavantajlı gruplara yönelik yardım ve destek programlarının etkinliği, kapsamı ve erişilebilirliği hakkında bilgi verilmemiştir.

MHP'nin yerel seçim beyannamesine internet üzerinden ulaşılabilmiştir. Bu nedenle 5 Şubat 2024 tarihli "Seçim Beyannamesi Takdim Toplantısı" basın açıklaması baz alınmıştır. Şeffaflık, dürüstlük ve itibar, hesap verebilirlik mekanizmaları, katılımcılığı artırma politikaları, eşitlik ve adalet politikaları açılarından incelendiğinde, belirli alanlarda eksiklikler ve ayrıntıların yetersiz olduğu görülmektedir. Özellikle yolsuzlukla mücadele politikalarının uygulanması, belediye başkanlarının mal varlığının açıklanması gibi konularda detaylı bilgilerin eksikliği dikkat çekmektedir.

İYİ Parti Yerel Seçim Beyannamesi^v

1 Şeffaflık Taahhütleri

- Beynamede şeffaflıkla ilgili politikaların sayısı ve detaylarına dair belirli bir liste sunulmamış, ancak şeffaflık ilkesinin önemine vurgu yapılmış.
- Karar alma süreçlerinin kamuya açıklığına yönelik olarak, belediye meclisi toplantılarının duyurulması ve canlı yayınlanması gibi uygulamaların sıklığı ve kapsamı belirtilmiştir. Ancak, bu uygulamaların nasıl gerçekleştirileceği veya hangi mekanizmaların kullanılacağına dair ayrıntılı bilgi sunulmamıştır.
- Belediye bütçesi ve harcama bilgilerinin kamuya açıklığına yönelik detaylı bir politika sunulmamış, ancak bu bilgilerin kamuoyuyla paylaşılma sıklığı ve erişilebilirliğine dair önem verileceği ifade edilmiştir.

2 Dürüstlük ve İtibar

- Beynamede yolsuzlukla mücadele için detaylı bir yol haritası çizilmemiştir.
- Belediye çalışanlarına yönelik etik kod ve davranış kurallarının oluşturulması ve uyumun izlenmesi ile ilgili bilgi verilmemiştir.

3 Hesap Verebilirlik Mekanizmaları

- Beynamede belediye başkanlarının mal varlığını açıklaması ve bu açıklamaların sıklığına dair bilgi sunulmamıştır.
- Vatandaşların belediye yönetimine yönelik şikayetlerinin alınması için dijital sistemlerin kullanılacağı ve yüz yüze toplantılar ve buluşmalar planlanacağı belirtilmiştir.

4 Katılımcılığı Artırma Politikaları

- Beynamede kent konseylerinin güçlendirileceği ve mahalle meclislerinin kurulacağı belirtilmiştir.
- Vatandaşların belediye karar alma süreçlerine katılımını sağlayan dijital platformların geliştirileceği belirtilmiştir.

5 Eşitlik ve Adalet Politikaları

- Beynamede eşitlik adına bir taahhüt verilmemekle birlikte dezavantajlı gruplar ile ilgili politika önerileri sunulmuştur.
- Dezavantajlı gruplara yönelik yapılan yardım ve destek programlarının kapsamı sunulmuştur, ancak bunların izlenmesi ile ilgili bir mekanizma sunulmamıştır.

Beyanname yerel yönetimlerde şeffaflık, hesap verebilirlik, katılımcılık ve adalet gibi önemli prensipleri içeriyor, ancak belirli alanlarda detay eksikliği mevcuttur. Şeffaflık ve hesap verebilirlik mekanizmaları belirli politika önerileriyle desteklenmiş olsa da bu politikaların nasıl uygulanacağı ve izleneceği konusunda daha spesifik bilgiler sunulması gerekiyor. Katılımcılığı artırma politikaları ve eşitlik adalet politikaları konusunda belirli taahhütler bulunmasına rağmen, bu politikaların uygulanması ve sonuçlarının izlenmesi ile ilgili daha fazla detay sağlanmalıdır. Beyannamenin somut politika önerileriyle güçlendirilmesi ve bu politikaların uygulanma planlarının netleştirilmesi gerekmektedir.

DEM Parti

Yerel Seçim Bildirgesi^{vi}

1 Şeffaflık Taahhütleri

- Bildirgede şeffaflıkla ilgili ayrı bir başlık yoktur ancak şeffaflık ilkesini ilgilendiren birçok taahhüt bulunmaktadır.
- Karar alma süreçlerinin kamuoyuna açıklığı için belirtilen uygulamalar, örneğin, meclis toplantılarının halka açık yapılması ve sonuçlarının paylaşılması ve vatandaşların mecliste tartışılmak üzere önerge verebilmesi taahhüt edilmiştir.
- Belediye bütçesine ilişkin verilerin ve harcama bilgilerinin kamuoyuyla paylaşılması hususunda hangi yöntemlerin izleneceği belirtilmiştir.

2 Dürüstlük ve İtibar

- Bildirgede yolsuzlukla mücadele politikalarına ilişkin bazı maddeler yer almaktadır. Bu politikaların nasıl uygulanacağına dair ayrıntılı bilgi verilmemiştir.
- Belediye çalışanlarına yönelik etik kuralların oluşturulması ve uyumunun izlenmesine dair somut bir ifade bulunmamaktadır.

3 Hesap Verebilirlik Mekanizmaları

- Belediye başkanlarının mal varlığını açıklaması ve şeffaflığın sağlanması beyannamede belirtilmiştir. Ancak bu açıklamaların sıklığı hakkında bir bilgi verilmemiştir.
- Vatandaşların belediye yönetimine yönelik şikayetlerinin alınması hususunda beyannamede herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

4 Katılımcılığı Artırma Politikaları

- Bildirgede katılımcılık oldukça fazla kez vurgulanmıştır. Mahalle meclisleri ve diğer katılımcılığı artırma mekanizmalarının kurulacağı belirtilmiştir. Ayrıca, vatandaşların belediye karar alma süreçlerine katılımını sağlayan platformların oluşturulacağı ifade edilmiştir.

5 Eşitlik ve Adalet Politikaları

- Bildirgede eşitlik ve adalet politikalarına yer verilmiştir. Dezavantajlı gruplara yönelik yardım ve destek programlarının etkinliği, kapsamı ve erişilebilirliği konusunda ayrıntılı bilgi bulunmaktadır. Ancak, adalet ve eşitlikle ilgili politikaların izlenmesine dair bir mekanizma belirtilmemiştir.

Bu bildirgede şeffaflık, dürüstlük, hesap verebilirlik, katılımcılık, eşitlik ve adalet gibi temel prensiplere önem veren bir beyanname olarak öne çıkmaktadır. Bildirge, karar alma süreçlerinin açıklık ve şeffaflık içinde yürütülmesini, vatandaşların katılımını teşvik eden mekanizmaların kurulmasını ve eşitlik ilkesine dayalı politikaların uygulanmasını hedeflemektedir. Ayrıca, eşitlik ve adalet politikalarının izlenmesine dair etkili mekanizmaların oluşturulması, dezavantajlı gruplara yönelik yardım ve destek programlarının etkinliğinin artırılması ve etki analizlerinin yapılması önemlidir. Bu şekilde, yerel yönetimlerin toplumun ihtiyaçlarına daha etkin bir şekilde cevap verebilmesi ve adaletli bir kalkınma sürecinin sağlanması mümkün olabilir.

Yeniden Refah Partisi Yerel Seçim Bildirgesi^{vii}

1 Şeffaflık Taahhütleri

- Beyanname, şeffaflıkla ilgili birçok taahhüt içermektedir. Belediye bütçesi, harcama bilgileri ve ihale süreçleri gibi konularda bilgilerin kamuoyuyla paylaşılacağı belirtilmiştir.
- Karar alma süreçlerinin kamuoyuna açıklığına ilişkin somut uygulamalar belirtilmemiştir. Ancak belediye meclisi toplantılarının canlı yayınlanacağı ifade edilmiştir.

2 Dürüstlük ve İtibar

- Yolsuzlukla mücadele politikalarına dair detaylı bir bilgi verilmemiştir. Ancak "Ahlaklı Belediyecilik" ilkesinin benimseneceği ve yolsuzluğun engelleneceği belirtilmiştir.
- Belediye çalışanlarına yönelik etik kod ve davranış kurallarına ilişkin somut bir bilgi sunulmamıştır.

3 Hesap Verebilirlik Mekanizmaları

- Belediye başkanlarının mal varlığını açıklaması ile ilgili bir bilgiye yer verilmemiştir.
- Vatandaşların belediye yönetimine yönelik şikayetlerinin alınması için var olan uygulamaların geliştirileceği belirtilmiştir.

4 Katılımcılığı Artırma Politikaları

- Mahalle meclisleri ve katılımcılığı artırma mekanizmalarına dair somut bir bilgi sunulmamıştır. Ancak gençlik konseyleri ve kadın meclisleri gibi platformlar kurulacağı ifade edilmiştir.
- Halkın belediye politikaları hakkında görüş bildirme ve geri bildirim sağlama imkanlarına dair

5 Eşitlik ve Adalet Politikaları

- Belediye politikalarının eşitliği teşvik edeceği belirtilmiştir ancak her grubun dahil edilmediği görülmektedir.
- Dezavantajlı gruplar olarak kadınlar, çocuklar, gençler, yaşlılar ve engellilere yönelik yapılacak yardım ve destek programlarına dair somut bilgi verilmiştir.

Yeniden Refah Partisi'nin yerel seçim beyannamesi, şeffaflık, dürüstlük, hesap verebilirlik, katılımcılık ve adalet gibi önemli ilkeleri vurgulamaktadır. Ancak, beyannameye sunulan taahhütlerin somutluğu ve uygulanabilirliği konusunda eksiklikler olduğu görülmektedir. Özellikle, şeffaflık ve hesap verebilirlik mekanizmalarına dair daha detaylı bilgi verilmesi, katılımcılığı artırma politikalarının somutlaştırılması ve tüm toplumsal grupların eşit şekilde dahil edilmesi gerekliliği ön plana çıkmaktadır.

Türkiye İşçi Partisi

Yerel Seçim Bildirgesi^{viii}

1 Şeffaflık Taahhütleri

- Bildirgede şeffaflıkla ilgili birçok taahhüt bulunmaktadır. Belediye Meclisi toplantılarının duyurulması ve karar alma mekanizmalarına vatandaşların dahil olması ayrıntılı bir biçimde betimlenmiştir.
- Belediye bütçesine ilişkin verilerin ve harcama bilgilerinin düzenli olarak kamuoyuyla paylaşılacağı belirtilmiş, erişimi kolaylaştırmak adına adımlar atılacağı belirtilmiştir.

2 Dürüstlük ve İtibar

- Yolsuzlukla mücadele politikaları belirlenmiştir, bu politikaların uygulanması için izlenecek yol haritası geliştirilebilir.
- Belediye çalışanlarına yönelik etik kod ve davranış kuralları ile ilgili bir bilgi verilmemiştir.

3 Hesap Verebilirlik Mekanizmaları

- Belediye başkanlarının mal varlığı açıklamaları ile ilgili bir bilgi bulunmamaktadır.
- Vatandaşların belediye yönetimine yönelik şikayetlerinin alınacağı mekanizmalar belirtilmiştir.

4 Katılımcılığı Artırma Politikaları

- Mahalle meclisleri ve diğer katılımcılığı artırma mekanizmalarının kurulacağı belirtilmiş ve açıklanmıştır.
- Vatandaşların belediye karar alma süreçlerine aktif olarak katılabilecekleri platformlara erişebilecekleri belirtilmiştir ve tüm politika önerilerinde karar almada katılımcılık ilkesi vurgulanmıştır.

5 Eşitlik ve Adalet Politikaları

- Belediye politikalarının eşitliği teşvik edeceği ve dezavantajlı gruplara yönelik yardım ve destek programları etkin bir şekilde uygulanacağı detaylı bir biçimde belirtilmiştir.
- Adalet ve eşitlikle ilgili politikaların uygulanması ve sonuçlarının izlenmesi için etkili mekanizmalar oluşturulacağı belirtilmiştir.

TİP'in yerel seçim bildirgesinde şeffaflık, dürüstlük, hesap verebilirlik, katılımcılığı artırma ve eşitlik ve adalet ilkelere vurgu yapan birçok kapsamlı politika bulunmaktadır. Bazı bilgiler, örneğin belediye başkanlarının mal varlıklarını açıklamaları ve belediye çalışanlarına yönelik etik kurallarla ilgili bilgiler bildirgede bulunmamaktadır. Bu politikaların da eklenmesi beyannamenin şeffaflık ve hesap verebilirlik açısından ilkesel duruşuna katkı sağlayacaktır.

-
- i <https://www.akparti.org.tr/media/ms2bfyi0/2024beyanname.pdf>
 - ii <https://chp.org.tr/yayin/2024-yerel-secim-bildirgesi>
 - iii <https://chp.org.tr/yayin/halkci-belediyecilik-taahhutnamesi>
 - iv https://www.mhp.org.tr/htmldocs/mhp/5280/mhp/Milliyetci_Hareket_Partisi_Genel_Baskan_Yardimcisi___Ankara_Milletvekili_Sayin_Sadir_DURMAZ__in___Secim_Beyannamesi_Takdim_Topl.html
 - v <https://iyiparti.wetransfer.com/downloads/3f82d9a77e76efb6074ef9558ec-d797220240225081804/15e6da>
 - vi <https://drive.google.com/file/d/1cb1nw0nt41hyVw49F0cvgikyIYrIN-0g/view>
 - vii <https://yenidenrefahpartisi.org.tr/page/yeniden-refah-partisi-2024-secim-beyannamesi/2760>
 - viii <https://tip.org.tr/tip-yerel-secim-bildirgesi/>